

Le pistole

Catalogo

Folio 56 folios

Handwritten text in a Gothic script, appearing as a watermark or bleed-through from the reverse side of the page. The text is partially obscured by a large, intricate decorative flourish on the right side.

Handwritten text in a Gothic script, appearing as a watermark or bleed-through from the reverse side of the page. This line is more clearly visible than the one above.

Small blue stamp or mark on the left edge of the page.

**Epistole & orationes que
dam Cataldi siculi.**

**Cataldus petro menesio
Comiti alcorini. S.**

Mittheus quidā: cognomine sicul^o: re vero ipsa: in media nat^o cala-
brya (solet enī gēs ea libēter hoc sibi vsurpare) ī minutissimo opu-
sculo multa se de varijs: magnisq; reb^o volumina cōposuisse testa-
bat. illozū titulos tantūmodo illic notādo. Que cū diligēter pquirere pata-
uij: nec ea repperi: nec vsq; esse a quoq; audiui. Ipsum cōueni: hominē bo-
ni sane ingenij: aspectu grauē: senectuti potius q̄ iuuetuti ppinquū. Arbi-
trat^o sū oīa ab illo aucupāde inanis cuiusdā fame gratia cōficta. Atq; hoc
nō aliter detractare sit: q̄ si verū proferre: detractare sit. Eadem fere ratio-
ne credo te motū sepe dixisse: a me aliquid soluta oratiōe cōpositū desidera-
re: vt oculis cognosceres q̄ corā aliq̄ndo me scripsisse nō negaui. Nec te: nec
quēuis aliū moueat epistola illa ad emanuelē regē: qua me homerū libro-
rū numero cōsecuturū significo. Legisti enī magnā illius operis partē. Si
mors paucissimis ānis cataldo amica extiterit: qd̄ forte arrogāter nimis di-
ctū quisq; putat: verū experiet. Aditto igit̄ q̄ potui ex tot perditis solute scri-
pta colligere: q̄ tua ne iportunitate: an mea poti^o volūtate: & an in tenebras
magisq; in lucē pdeāt: nō ausim dicere. scio si noluisse: nō edidissem. Vale.

**Oratio habita a cataldo in aduentu Delisabet
principis portugalie: ante ianuā vrbis ebure.**

Ecce lux mūdi tandē apparuit: ecce lux mūdi tā-
dē effulsit: ecce lux mundi tandē aduenit: que lō-
go tēpore nō sine maximo omniū gētū dolore
latuit: que lux adeo clara: adeo splēdida: adeo
potēs est: vt omne oculoꝝ meoꝝ acūmē itueti
mihī suis radijs eripiat: auditū minuāt: linguā
dicēti torpere: mentē vero omnē prosus faciat
hebescere. Quid dicā: qd̄ agam: quo me vertā:
nescio. Nunc nūc vellē clarissima lux: licere ora-
torib^o: qd̄ poetis licet: in principio operū numē aliqd̄ inuocare. Ego enī nō
vni^o: aut p̄hebi aut calliopes: sed omniū deoꝝ auxiliū implorarem. In his
paucissimis: q̄ ciuitatis ebure nomine celsitudini tue expositur^o venio. Im-
mo (vt christiane loquar) ad deū ipsuz oīm rerū conditorē: quē trinū & vnū
credim^o: cōfugerē. Quinetiā tāta est nūc mētis mee trepidatio: tāta animi

caligo: tāta cōfusio ex claritatis tue aspectu meis viscerib⁹ exorta: vt: salua
pace nullozū deozū: nullarū dearū memo: existā: sed tantūmodo: numinis
tui incredibilē vigorē pauidus stupidus: trepid⁹: territus: et vix pedib⁹ me
substinēs mecū ipse contēplo: quādoquē formosissimi corporis figurā pre
immēso splēdore (vt desidero) intueri nequeo. Terrēt etiā me animi tui inu
mere virtutes: quarū (vt publica fama est) q̄ magis excellat in te difficile est
iudicare. Et certe licet nō nihil parat⁹: premeditatusq; ad dicendū venerā:
vīso tamē tāti sideris fulgore: statī qđ dicēdū pposuerā: e memoria excidit
qđ cū pdideri: me quoq; hoc dedecore pditū esse animaduerto. Arguant
me q̄ntū velīt artis preceptores. Arguāt inq; et corripiāt: omnino aliqd in
tāta necessitate numē iuocabo: malo enī in arte errare quā turpiter labi: et
miserrime perire. Te igitur serenissima lux iuoco: te iplozo: tuū sanctissimū
numē exposco: iRedde precor oculis meis qđ tuo aspectu surripuisti: iRed
de auditū: redde lingue loquēdi facultatē. iRedde mēti pristinū itelligēdi vi
gorē: quē ob tuā repētīnā claritatē dudū amiserā: Lotus ex arbitrio tuo pē
deo. Si pmiseris: potero fortiter psistere. Si abnueris ab incepto ignomi
niose cadā. Sed iā paulatī sētio clemētissima dñā refici mihi vires iā perdi
tas: et aliquātulā dicēdi facultatē ex tua benignitate pmissioneq; recupe
rare. Quapropter: ij quozū causa: et nomine hūc locū conscēdi: et ego quo
q; in maximū: celesteq; munus suscipim⁹. Bratulatur itaq; celsitudini tue
tota hec ciuitas mirifice: atq; manū obediētissime deosculatur: et te pncipē
suā reuerentissime excipit et conoscit: et cū ea ciuitates oēs horūq; regnozū
oppida tota mente idē faciūt. Que vt expectatissima: desideratissimaq; oī
b⁹ fueras: ita acceptissima carissimaq; āte omnia existis. iNecvillo tēpore lu
sitana gēs iprimis ātiquissima: nobilissimaq; vrb̄s hec tātū gaudij quātū
presēti die animo cōcepit: quē diē illo: in quo a maurozū manu liberata fuit
letiozē: feliciorēq; esse ore: verbo: opere: vbiq; demonstrat. iNeq; id īmerito
Quid enī maius: quid nobilius: quid magnificentius altius: preciosius: et
deniq; sancti⁹: tuo optatissimo aduētū ī toto regno cōtigere poterat Certe
nihil. iNā si p te meritis: virtutib⁹ q; tuis maxima es: quāto magis faciēda
magis honorāda: amāda: ⁊ cūctis reb⁹ preferēda es: cū potētissimozū re
gū castelle sis filia? Quozū ferdinādū patrē siue in religione cū iustiniano
diuini cult⁹ amātissimo: siue imperij latitudine omniq; virtutū genere cū oc
tauiō victoriosissimo: trāq̄llissimoq; imperatore cōpares (quāq; maxim⁹
vterq; fuerit) lōge tamē maiorē: supiorēq; illis cōperies iDelisabet vero ma
trē in ijs q̄ bello: paceq; p multos ānos vltra femineū sexū gessit: non tātū
dicā magnarū dñarnm: reginarūq; supasse virtutes: sed oīum dearū excels
sisse gloriā ausim affirmare. De quib⁹ cōmodio: dicendi: scribēdiq; locus

erigitur. Nunc ad alia ad rem etiam tuam attinentia festinemus. Accedit ad decorem exornationeq; et maiestatis tue amplitudinē: Alphonsus: princeps gloriosissimus. Sponsus quidē tuus decentissim⁹: iohannis inuictissim⁹ portugalię regis et lianore regine filius. qui vt est vnicus fili⁹: ita in toto terrarū ambitu vnicus est princeps. Siue in eo elegantia corporis: vires: habilemq; ad omnes honestas exercitationes dispositionē cōsideres: vere cōstanterq; dices: in hunc vnū formādū: omnē sui vim naturam effudisse. Statura procera: vultu virili: oculis vegetis: capillo flauo: colore candido rubore decentissime admixto. Deniq; tam bona corporis cōpositio est: vt phoebum alterū: nisi parentes nosceremus: esse illū proculdubio arbitrareremur. In morib⁹ autem: ingenio: facilitate: modestia: pietate: liberalitate: et ceteris animi dotibus: nullus vnquā non modo nostris: sed ne priscis quidem temporibus visus: auditus ve aut lectus: in quorumuis autorum libris: virozū prudentiū iudicio extitit. Grauitas vero in illo tanta est: vt quicunq; dicit: quecūq; agit: nō velut a quindecim annozū adolescentulo: sed velut a catone sene proficiscuntur. Neq; hanc virtutū magnitudinem aliquis admirari debet: cum iohannes potentissimus rex illius pater: non humanitatis: sed diuinitatis vim a natura sit consecutus. qui adeo in omni rerum prudentia prouidus: in omni rerū cognitione expertus: in omni bonarum artium disciplinarūq; vsu peritus est: vt ob tantam exuperantiā dei nutu e celo in terras elapsus ab omnib⁹ existimetur: vt omnes corrigat: omnes doceat: omnes emendet. Artes liberales dicuntur septē: hic sapientissimus rex nō soluz omnes septem scire: verum etiā nouem: et eas nō didicisse sed per se inuenisse: secumq; a natura attulisse videtur. Siue quis cum illo de astrologia verbū faciat: nihil melius nosse videtur: q̄ astrologiā. Seu cum aliquo religioso de rebus diuinis incidat sermo: nemo in dubitationibus proponendis: solutionibusq; afferendis rege ipso subtilior. Eundē in philosophia: et in quauis facultate se prestat. Omitto cosmographiā: omitto historias omnis: tum romanas: tum grecas: longe promptiores dilucidioresq; habet ijs ipsis: qui proprijs sunt dediti facultatib⁹. Nec pudet me mei ipsius testimoniū afferre. Cū aliquid aut carmine: aut soluta oratione compono: nullū rerum mearū meliorem emendatorē: castigatōrēq; rege nostro inuenio. Audīt enim libenter benignissim⁹ rex: et legit libentius lingue latine opera: quotiens opportuno tempore sibi offerūtur. Idem adeo summarū rerum scrutator est: vt in tam recenti etate ad indiam fere vsq; per maritimā meridiei plagam suis nauigijs transfretauerit: abditissimaq; loca nullo romanorū tempore adinuēta: immodicis sumptibus patefecerit.

multos quidem prave secte homines ad catholice fidei cognitionem conuer-
tendo. In rebus autem bellicis: in quibus ab adolescentia viuentē diuo al-
phonso patre se exercuit: presertim in aphyricanis expeditionibus: quis dur-
ius in subeundo audatior: in conficiendo celerior vnquam extitit: quem seu alexan-
dro magno: seu caio cesari (in quibus maxime claruerunt) opponas: aut
excellentiorem hunc: aut certe nulla ex parte dissidentem inuenies. Nihil quā
tumuis magni honoris: emolumentiq;: quod domi: foris ve geratur: nisi
peractis prius solēniter sacris aggreditur. Illud in eo mirandum: notatu-
q; dignissimū clare: aperteq; nimis perspicimus. Quod cum omnia crea-
ta naturaliter ipsa die senescant magis: noster vero rex prouidentia quadā
dei quotidie iunior: fortior: formosiorq; efficitur. Ut quid de serenissima re-
gina: principis matre dicā: De cuius laudibus satius esset tacere: quam quicquam
breuiter diminuteq; dicere. Hic marcus tuli⁹ latine: hic demosthenes gre-
ce facundie pater: dicendo deficerent. Siue quis eam a benignitate: siue a
mansuetudine: sagacitate: prudentia: omniq; animi cultu velit cōmendare:
potius verba credat sibi de futura: quam sententias. quibus suam illustret ora-
tionem. cuius tanta est ingenij vis: tum interpretando: tum legendo sacre pa-
gine & latine lingue volumina: mira quadam facilitate: velocitateq; legen-
di: vt nō lectrix aut interpretatrix: sed interpretatorū: lectorūq; operuz con-
ditrix esse censeatur. Si tam facilem: tamq; affabilem se omnibus nō preberet
de sibyllis aliquā nō ab re illam iudicaremus. Quamquā de sibyllis: alijsq;
doctissimis: que traduntur: minus credenda sunt: vtpote in libris iam diu
redacta. Hanc tamē dominā quotidie videmus: cernimus & manibus (vt
ita loquar) tangimus. De pulchritudine nihil refero. Cum apelles ipse: &
parrhasius si fato aliquo reuiuiscerent: nec se vidisse: nec se huius forme si-
milem pinxisse faterentur. Et quicquid modo de patre socero: de matre so-
cru attigi: nō eos laudandi causa attigi: sed ad amplificationem: ornamentū
q; tuū illustrissima princeps adduxi: que talem: tantumq; patrem: talem:
tantamq; matrem sponso medio adeptas sis. His igitur & tui animi bonis
nec non tantis parentibus decorata: nō ne es & ijs qui fuerunt ante hac: &
qui hac sunt tempestate: qui ve futuri sunt: merito preferenda: Nihil ad
perfectiōis tue cumulū: nisi hec sanctissima cōiunctio deerat. Que isto pacto
cōfirmata iter celestes te viuētē adhuc cōnumerari facit. O tēp⁹ felicissimū
o tēpus beatissimū: quo te inclyta dñā patres duos: duas matres habere
contigit. Quo tempore statuit & mirabili prouidentia voluit deus. vt quem
admodum regia vtrinq; consanguinitate: & regnorum vicinitate eratis
propinqui: ita arctiori cōsanguinitatis affinitatisq; vinculo essetis colliga-
ti: vt ex sex corporibus vnum corpus. ex sex animis vna cōficeretur anima.

Eodem sanguinis genere: eadem origine deriuata. que sit & nostris & cunctis futuris seculis: tum ipsa per se: tum sobole: propagationeque sua duratura. Qui omnes a deo natura conneri sunt: vt si alterum ab altero in laudando tollas: immodestissime dicas: necesse est. Genus autem tuorum patrum & matrum cum sit idem: & omnium generum maximum ac nobilissimum: magnorum: multorumque regum longa serie continuatum: & in vestre stirpis chronicis latius pertractatum: nihil in presentia esse a me dicendum arbitror. Neque hic ad exornandum: confirmandumque (vt plerumque apte fieri solet) veterum historias: aut aliunde exempla adduco. Si quidem tanta est dicendi de te vbertas: tantus euagandi in omni genere laudum campus: vt non ego huc ab alijs afferre: sed alij hinc singularia exempla optimasque imitationes sumere debeant. Quorsum enim vetusta monumenta euoluam: quorsum historicos requiram: cum apud illos: cui te comparem: non inueniam? Tu moribus vnica es in terris phenix: Tu in litteris polymnia: Tu vrania: Tu euterpe: Tu es diua illa: quam solam poete post hac inuocabunt: de qua ipsimet inuocando scribent: de qua oratores enarrabunt: de qua historici volumina conficient. Sapientia pallas: pulchritudine ac pudicitia dianam excellis. Quo fit: vt tu sola tanto sponso digna: vtque ipse solus tanta sponsa dignus superna concessione reperti sitis. multis ad tui coniugium claris principibus contendentibus. Numquid dubitamus (ad te nunc me conuerto sacratissime rex) eam a celsitudine tua vnice amari non debere? Numquid dubitamus eam a celsitudine tua plurimum magnificari non debere? Immo certo scimus: & quia ipsa meretur: & quia natura mitissimus es: ne momento quidem temporis te illam ab intimis precordijs amoturum. Sed quia non oraturus precipue huc veni: ad finem nostra properet oratio. Nulla profecto gens quamuis immanis: barbaraque admodum foret: a vestrarum laudum commemoratione abstinebit. Laudabunt celsitudines vestras (vt hic incipiam) veneti: illyrici: germani: galli: sardi: baleares: celtiberi: britanni: anglici: catabri: cimbrici: sicambri: daci: scythae: sarmatae: greci: mauri: arabes: egyptij: assirij: teucrici: indii: ethiopes: & si qui sunt antipodes. Demum tota europa: asia: aethiopia: & si qua est alia preter istas regio: quam lateat: perpetuis laudibus felicitatem istam extollent. Quoque mirabilis est: quodque magis omnes admirantur. Ex quo a corduba urbe pedetentim: ocioseque profecta es: nulle pluuie: nulli himbres in tanto temporis spacio deciderunt: nulli venti (vt in aspera hyeme solent) regnauerunt. Semper tecum magna aeris temperies: magna celi serenitas: nulla inde segetibus: nulla arboribus: nulla colonis incommoditate allata. Cum primum vero ad destinatum locum puenisti: miraculo quodam dei comodissime pluuie super campos abunde

diffuse sunt: vt intelligeret vnusquisq; diuinum donum tecum ⁊ in gremio tuo ad nos portasse. **O** diem faustissimum: o diem candidissimum: o diem omnibus diebus anteponendum. **N**on solum totius hispanie populi: verum etiam extere: remotissimeq; nationes hac tanta solemnitate gaudent. **N**olo singulorum alacritatem commemorare: viroꝝ: mulierum: pueroꝝ: senioꝝ: puellarum: infantium: et ceteroꝝ ratione viuentium. **A**duta animalia: sensu carentia: etiam illa que ante nocua fuerant: innocua nunc facta: de terrarū latebris ac cubilibus suis aduentum tuū sentientia ad tante festiuitatis cōmunionē foras prodeūt. **A**ues per liquidū aerem volitātes dulcius solito garrūt. **E**t quasi si loqui possent leticiā conceptam exprimere conātur. **E**t que raro vel nūq̄ cecinit: in aduētū tuo garrire nō desinit. **P**isces quoq; a fundo maris ad summitatē exeuntes: tantā gloriā percipiētes: vndis trāquillis huc ⁊ illuc salire nō cessant. **O**mnia letantur: omnia iuuenescūt. **A**rbores: saxa: flumina: herbe: prataq; leta omnia amenaq; magis q̄ vnq̄ antea vidēt. **Q**uinetiā terra: ceteraq; elemēta vidētur ridere: mare: aer: ignis: celū cū sole: luna ⁊ stellis: et ea que in celo sunt: congratulāt. **A**ngeli: archāgeli: animeq; beate: quarū infinit⁹ est numer⁹ hac arctissima coniūctione pene gestiūt: pulsant: cātāt: certatimq; choreas ducunt. **E**t cū sol hodierno die a summo mane vsq; ad hanc vespertinā horā nubīū dēsitare aerisq; nimia crassitudine ipedit⁹ exire nō potuisset: cū tamē e monasterio (vt dicunt) spineto: quo ciuitatē hāc intrares: egressa es: subito adhibitis virib⁹ impetū fecit: ⁊ nemine opināte se in publicum exhibuit. simul vt diem serenum faceret: simul vt te in magnifica mula cūctos supereminentem tanto procerum comitatu conspiceret. **E**t diem natura breuissimum in longius produceret: et adhuc aspicit et moram trahit. **D**onec tātorum principum solēnitas perficiatur. **N**unquid nugor⁹: nūquid mētior⁹: nunquid fortasse aduloꝝ? **E**os qui adestis amplissimi patres hec omnia multo melius me dicente presentes videtis. **A**ttēde principum decus quid dico. **D**eus ipse in throno sedens: hec que hic piissime sanctissimeq; geruntur: approbat: laudat: confirmat: ⁊ suo artificio tanq̄ optimus opifex (vt tantam diuinitatem decet.) gloriatur. **Q**uem omnes supplices precemur: vt tales in dies successus: taliaq; ⁊ maiora rerum incrementa ampliet: ⁊ ad augeat.

Finis.

78
sacris lris p reliquū vite: qđcūq; deus progaret: me dederē: partī vt ad cal
cē cepta iā pridē opa solut^o ceteris curis pducere pperarē. Cōcessisti egre
ser mensū: nec longi^o spaciū. Abijt hinc cōfestim vlyrbonā cū toto comita
tu L. Z. letus erā: et leticia oēs excedebā mortales. nō q; a tuo serenissimo
abessem cōspectu: sed q; pleni^o: cumulatiuq; rebus tuis intenderē. verū le
ticia hec ad mensem adhuc nō puenit. Ecce lre tue me vocāt: vt ad comitē
alcotini erudiendū vlyrbonā oī neglecta mora me cōferā: ratōe illa nitētes
q; comes ipse diceret me hoc illi fuisse pollicitū: si tua celsitudo p̄cipet. Cupe
rem ab eo scire quo tpe: quo loco p̄mittēs me obligauerim: cū post aduētū
ex celtiberia tuū cū homie sim collocut^o nunquā. Siquidē tua semp absq;
intermissiōe secut^o sum vestigia. Si licet bono viro ad bonū dolū interdū
mentiri: sine nota oēs boni viri interdū mētiant. Tāta est aī tui liberalitas
vt oīa ad rē tuā attinētia familiarīū cōmodis libētissime postponas. Et nihī
lo min^o vt fidelissim^o diligētissim^o q; seru^o: scđ; nō expectabo mādatū. vale

Cataldus emanueli celsissimo regi dño suo. S.

Quam fuit supuacuū cōmēdari mihi a. L. Z. bernardū ioannis cu
bicularij quondā tui filiū: q̄ supuacuū est in ardētissimū cōcitatis
sunūq; ignē modo aliquo sufflare. Nā vt tibi in algarbiū nup̄ pficiscētī me
morauit: nihil esset qđ celsitudis tue causa efficere nō cōtēderē: vel vultu hū
mī raptato ad garamātes vsq; letissim^o penetrarē. Verū dixi: ipetrata pri^o
venia: cōmēdatiōes tuas: iussa q; quāuis graua nihil ad amiciciam p tot
annos mihi cū illo contractā addere q̄cquā posse. Satis sit circa rem hanc
spare me ita cumulate satisfactorū: vt si quā iā diu de me opinionē cōcepas
eā mltō magis cōfirmē: et adaugeā: aut saltē nō diminuerē laborabo. vale.

Johānes portugalie rex innocētio pape octauo. S.

Quāntū momēti sit in vrbib^o bonas artes: atq; facultates exerceri
ex vrbib^o: regnisq; discernit: in q̄bus exerceri nō assueuerūt: q̄ ple
rūq; labi et in magnū discrimē: tū corporū: tū aiorū corruere lectū
est. Siquidē indoctorū hoīm gen^o effrenatū: agreste q; et iūstū se h̄re solet
Eruditorū vero rectū: moderatūq; oīb^o in reb^o ppositis bonorū malorū
q; finib^o viuūt. Nec lōge meli^o corpori: aīarūq; salutē cōsulit: q̄ ineruditi ipi
cōsulāt. qđ cū ita sit nō imerito maiores nri (de nriatib^o regib^o loq̄mur) huic
regno nro egregiarū artū studia istituerūt. q̄ qđē cū venerād^o p̄ me^o alphō
sus tūc rex adaugere decreuissz. lras a sūmo pōtifice ipetrauit: p q̄s ab oīb^o
canōicorū collegiis hui^o regni: certa pecunie sūma vniuersitati vlyrbonēsi
āno quolibet p̄soluerēt: ad studiorū reparationē: et stipēdiorū augmētū: q̄
doctorib^o p̄ lectōe publica essent singlis ānis distribuēda. q̄ oīa q; lōgū eēt
nimis enarrare. ipas lras ad. B. Z. mittim^o: vna cū illarū reuocatorijs: q̄s
hī ipsi canonici ipetrauerāt. Et vt afflicto maior adderet afflictio: vniuer

sitas hec: q̄ dictarū l̄rarū vigore possessionē adeptā fuerat: citata corā. **B.**
L. se p̄sentare cogit. Nos autē cupiētes huiusmodi diffēssionē si nō proorsus
aliqua saltē ex parte resicare (nō enī alteri mater: alteris nouerca sum⁹) ora
mus: quantū in nobis est. **B. L.** vt bono vniuersitatis p̄posito prospiciat.
ex quo admodū tenuis est: et collegia amplis redundāt facultatib⁹: quē ad
modū p̄ harū rerū p̄curatorē de oib⁹ multo diffusius fies certior. Quicquid
sanctitas tua super his fieri preceperit: nō solū hominibus: sed deo ipsi gra
tissimum fore certo scimus. **Valeat. S. L.**

Ioannes portugalie rex: ferdinādo neapolitano regi. **S.**

S vnq̄ leticia aliqua affecti sum⁹: nūc tamē illa vere maxieq̄ cō
moti sum⁹. p̄mū q̄ de amplissima felicitate: valitudie ac statu tuo
intellerimus. deinde q̄ l̄ras vna cū equis generoso viro paulo ve
nato ad nos dedisti. quē q̄dē i ijs: q̄ maiestatis tue nomie nobis rettulit: libē
tissime audiui⁹. Et q̄ autē vltra spem nobis placuerūt: tū q̄ a tāto datore mis
si sūt: tū q̄ strenuitatē: magnanitatēq̄ p̄fererūt. De q̄ munere magnas tue
maiestati habem⁹ gr̄as. p̄terea freti tua nos benignitate: eundē pauluz
p̄ aliquot dies penes nos retinebim⁹. donec nuptie iter alphōsuz p̄mogeni
tū nostrū: et helisabet regū castelle p̄mogenitā celebret: parti vt diffusio do
cearis: parti vt festis peractis expediri: dimittiq̄ a nobis facili⁹ possit. vale

Ioannes portugalie rex carolo gallozū regi. **S.**

Mater multas magnorū p̄ncipū virtutes: illa nō leuiter nobis p̄ba
ri solet: vt suorū: quos fidos ac p̄bos nouerint: exptiq̄ fuerint: tū
iuuādo: tū remunerādo: meminisse debeāt. Et quo ai munere: ne in p̄sentia
abhorream⁹: nō ab re nobis visū est petrū almeidā istuc studiozū causa p̄fi
ciscētē: tibi cōmēdare. etiā si certis rōib⁹ absq̄ cōmēdatōe cōmēdat⁹ admo
dū venisset. p̄mū: q̄ sponte et mira quadam liberalitate clarissimū quēq̄
excipe: cōplectiq̄ soleas: deinde q̄ tāta est nobilitate aīq̄ et ingenij p̄stātia
exornat⁹: vt maiorē cōmēdationē se ipso cōperiat nullā. Emittim⁹ patre
ioannē almeidā: abranti comitē. q̄ singularibus virtutib⁹ suis: rebusq̄ cla
rissime gestis ita se se vbiq̄ semp gessit: vt superiorū nostrorū beniuolentiā
familiaritatēq̄ artissimā iniuerit: in itamq̄ semp ad extremū vsq̄ seruaue
rit. ne dū nos ad se toto pectore excipiēdū allexerit. ob q̄ ignoram⁹ plus ne
filio gratie l̄re n̄re an virt⁹ sua sint ap̄d maiestatē tuā allature. Et cūq̄ sit iā
nō ambigim⁹: talē: tantūq̄ adolescentē tibi cōmēdatissimū fore. Nos autē
nihil rerū nostrarū polliceri fas esse ducim⁹: cū nō dubitem⁹ ob nostrā: n̄ro
rūq̄ antiquā necessitudinē: haud sec⁹ fortunis n̄ris ac si cōmunes foret: te
reb⁹ exigētib⁹ vsurū. Qd̄ ita iter nos et diligēter seruare studem⁹: et a te serua
ri: tuā magnope rogam⁹ maiestatē. Quā quidē mutuā necessitudinē ma
iorē i dies sinceriorēq̄ fieri nō solū spam⁹: s̄z cōfidim⁹ et certissime scim⁹. vale

19
¶ Joannes portugalie rex: duci burgūdie: romanoꝝ regi. S. *man. liad.*

Non tantū assidua nꝛoꝝ familiarū cōmēdatōe te frequentamꝰ: qꝰ
cōplures habeamꝰ: quos tibi cōmendemꝰ: quātū qꝰ natura mitis
liberaleqꝰ ingeniū tuū libere ad id nos agendū ipellit. q̄ quāto ma
iores: crebrioresqꝰ cōmendatiōes a nobis p̄ficiscunt: tāto alacrior: feruen
tiorqꝰ in suscipiēdis illis in dies efficeris. adeo vt nō cōferre beneficiū: sed ac
cipere potiꝰ videaris. Lerte nō cōmittemꝰ hac in re (si poterimꝰ) nos abste
superari. Sꝫ hec hactenꝰ: ferdinādꝰ alboquercus: generosus ac familiaris
noster istuc ad te p̄ficiscit. nō dubitamꝰ eū a mansuetudine tua more solito
benignissime esse excipiendū. Tū qꝰ vir comiter excipi dignꝰ est: tū qꝰ nobis
inter ceteros carissimus. Et cū hoc tpe nihil scribendū cōducat: rogamus:
vt de valitudine: et de statu tuo quotidie ad nos perscribas: nihil enī qꝰ de
principatu tuo bene sentire aut gratiꝰ: aut voluptuosius esse poterit. Vale.

¶ Joannes portugalie rex duci philippo. S. *man. liad.*
Que ferdinādo alboquercus generoso viro: ac familiari nostro cau
sa nostra cōtulisti: nō magis illi grata: iocūdaqꝰ extitere: qꝰ et grata
et magna nobis quoqꝰ visa sunt. Omne enī beneficiū quantūuis tenue siue
in nos: siue in nostros p̄fectū ab ijs: quos magnope diligimꝰ: et gratissimū
et oīm maximū semp iudicamꝰ. In p̄sentiarū autē cū idem vir istuc ad te se
conferat: nō grauamur p̄ meritis suis vehementer illum tibi commenda
re. quo cū equos quosdā nostrates mittimꝰ. Existimātes nullis in rebꝰ qꝰ i
illis hoc tēpore nos tibi gratificaturos. Offerimus p̄terea nos: si gratiori:
gravioriqꝰ negotio vsui tibi esse poterimus: si p̄ litteras monebis: vel aliter
significabis: efficiemus deo duce te voti compotem. Vale.

¶ Joannes portugalie rex potenti p̄ncipi: duci britannie. S. *man. liad.*
Visset nobis gratius nō de q̄rimonijs: sed de aliqua re vtriqꝰ no
strū iocūda te certiorē facere quanqꝰ nō tāti id nos facimꝰ: vt que
rimonias appellemꝰ. Lū ab eo negotio cōsensus: voūtasqꝰ tua
longe (vt credimꝰ) abfuerit. exercemꝰ tamē qd̄ debemꝰ vt et nostras: et nꝛo
rū oīm res bñ tueamur. Lucas cuiusdā nauis magister: oppidi crosoique
in tua puincia incola: nescimꝰ quo ipetu: quo furore percitus. cōtra ius gē
tiū: cōtra federis et amicicie nostre iura publico itinere nꝛos subditos inle
cutꝰ: inuasit. et bonis oībꝰ spoliauit. q̄ vltra fere tria francoꝝ millia valebāt
nostri aut erāt magister gilliꝰ: rodoricus: et mercatores alij. q̄ vna cū mer
cibꝰ et bonis quodā nauigio (qd̄ caravelā vulgo apellāt) vecti: ex rocella in
patriā redibāt. Quā ob rem amice: benigneqꝰ te rogamꝰ: vt q̄ nō iure arre
pta sūt iure restitui mādes. qd̄ nō aliter te facturū cōfidimꝰ. p̄mū qꝰ iusticie
qd̄ suū est: reddes. et rē nobis qꝰ gratissimā facies. Deinde qꝰ nō nisi vt ma
gnanimū inclytūqꝰ p̄ncipē decet: te oībꝰ in rebꝰ sp̄ gessisse certo scimus. vale

¶ Joannes portugalie rex burgo magistro
et scabinis: ac consilio crosoique. S.

Quod ad illustrē principē vestrū scripsim⁹: ad vos quoq; scribere nō
grauamur. nō q̄ ea q̄ iure petiuim⁹ a prudētī p̄ncipe: fieri p̄ illū dif-
fidam⁹. s; vt cognoscatis nos ī amicos n̄ros et cōstātis et beniuoli esse ai. Ar-
bitramur iā vos nō ignorare: quo pacto sup̄iorib⁹ dieb⁹. lucas: nauis ma-
gister: oppidan⁹ vester cōtra ius et equū velut public⁹ pyrata gentē nostrā
dep̄datus est. Nā dū magister gilli⁹ rodozic⁹: et mercatores quidā ex rocel-
la in patriā reuerterēt: q̄ nauigio (q̄d vulgo carauelā vocāt) uehebant: ca-
pti ab eo et mercib⁹ suis spoliati sunt. q̄ bona p̄pe tria francozū millia ascē-
debāt. Q̄d quidē facin⁹ nō min⁹ vobis: q̄ nobis molestum esse debet. Et
mali prauiq; hoīes castigari: puniriq; meritis supplicijs debēt. vt nocētū
pena multi tū boni: tū inocētes efficiant. Sed nos minime dubitam⁹ vos
id facturos. q̄d fedus: q̄d amicitia nostra: q̄d demuz ratio ipsa ex postulat.
Ad q̄d et hortamur vos plurimū: et vt agatis vehemēter oramus. Valete.

¶ Cataldus ferdinādo cotino. S.

Ibuit mihi nūc ferdināde mi carminib⁹ exordiri: q̄ in patria bien-
nio iā amissa: videoz mihi in p̄sentia reuocasse: dū tāto regi musis
politio: ribusq; artib⁹ inseruio. Quid enī illic iocūdi cōdere potuissem⁹: ver-
sans inter bartholū: baldū beluisum: tigrinū: sugariā: raineriū: malumbzā:
ac raphaeles: nullā p̄sertim benedicēdi nact⁹ occasionē. Si de⁹ seruet mi-
hi animā: a ceneso calle ad cādidiū iter traduct⁹ suz. plura ad te scriptu-
rus essez: nisi l̄re: q̄s ad patuelē meū p̄ te trāsserēdas mitto: paterent: quas
volo legas: lectasq; ac clausas tutius q̄ poteris mittes. ibi enī de reb⁹ meis
nō nihil de tuis narro. Magna est hic de te hoīm opinio: magna regi ipsi
expectatio: q̄s spero: confidoq; lōge te supaturū. Interim modo: quo cepi
sti: perge: et ita tēperate perge: vt applices quo p̄gis. Hec scribo q̄ memini
me adeo vehemētē: inclinātūq; ad studia te vidisse: vt in graues egrotatio-
nes incideris. Hec quantū ex ei⁹ verbis: aliozūq; quotidianis sermonibus
colligo: tibi admodū afficit. Ego autē q̄ntū tuo bono letoz: gaudeo: glorioz
q; deū testoz. Buccinator suz resonās tuarū laudū: quocūq; terrarū me cō-
fero: ita enī p̄ amicis: imo p̄ virtute ipsa: et volo et debeo facere. habes hic
p̄terea ioannē villā: q̄ adeo iudicio meo te obseruat: tātaq; charitate: pieta-
teq; te p̄sequit: vt in amore erga te pene me supet. Si millies me quotidie
cōueniret: totiēs de te mētione facit. Si te genuisset nō tā d̄ te: rebusq; tuis
sollit⁹ foret. arbitroz nō multū me decipi. tamē meli⁹ tu tādiū q̄ ip̄e paucis
dieb⁹ nosti. Idē ioannes: ex quo huc veni: nūq; nec verbo: nec ope me dese-
ruit. Debeo itaq; illi multū: multo tamē magis tibi. Qui⁹ causa tātope me
frequentat. fac queso longas et plenas paginas ad me rescribas. Vale.

20

Cataldus roborico philosopho: ac regio medico. S.

Quanquam epistole ea de causa potissimum coperte sunt: ut certiores faciamus absentes: quod tamen tui videndi vix facultatem habere possuz: non alienum ab arte esse duco: si tanquam ad te absentem has mittam litterulas: ut intelligas me equo animo sex menses integros montem coluisse. Nunc vero tuz hyemis asperitate oppressus: tum studendi mira incommoditate affectus: vel inuitus cogor urbem petere. Fortasse prudentissimus rex putat me ea frui amicitate: commoditateque conficiendorum operum: que precipue oratores: poeteque frui solent. quorum ingenium ut noua: altaque adinueniant: non nisi letum: tranquillumque ac quietum esse debet. Sed cuius sit huius rei culpa: taceo: malo enim leniter ferre: quam de quoquam conquiri. Nec scripsi: non ut vicem meam quererem: aut quorundam insolentiam arguerem. sed ut tibi amicissimo rem meam eo pacto se habere explicarem: utque scires me non de miseria sed de tempore male perditio (quo nihil carius) tantopere sollicitum esse. Vale.

Cataldus didaco souise. S.

Nam aduerto didace mihi hac tempestate tantam esse quibusdam rerum ignorantiam: non dicam amentiam: vel iniquitatem: ut summum ingenium: diuinum pene eloquium: prudentiam singularem: moresque sanctissimos: aut non cognoscant: aut certe cognita fingant incognita. Vel saltem si minus voto tentando deprimere nequeant: de tantis laudibus: virtutibusque inmensis liuidissime penitus conticescant. Quod genus hominum ipsis rusticis: flagitiosisque hominibus odio esse debet: nedum tibi probo honesto: ac generoso viro tanquam insulsus: improbum atque insolens improbari: quamquam omnes penas: omnesque tui corporis: tum animi cruciatibus nullius maiores: quam ipsorum detrahentium esse existimo. At tui amici virtus: adamantina turre fortioris: se ipsa sustentat: nullis indiget adminiculis: nullis ne labat sigillis: nullis ne corrumpat fulciminibus adiuta. Quidnam est quod timere: aut moueri: angere ve debeat: at amicus ille tuus? Si non solum summam laudem: clarissimis in locis coram litteratissimis sepius consecutus sit: verum etiam cum disertissimis viris concertans: adolescens adhuc: palmam semper reportarit. Omitto perclara opera: plura quidem ac magna: cedro: eternitateque dignissima. a deo ut non immerito de illo hoc philadelphus disticon ediderit. Siue tibi maioris: teneri ve canatur amoris. Nemo recens palmam surripuisse valet. Et andreas barbatia post habitam bononie (quam scis) orationem in magnorum virorum frequentia iurauit se adhuc vidisse eloquentiorem neminem. Sed quod opus est ista commemorare: non decessit: Algit iam inhumanis. intelliget maliuoli: prauique homines quod sit excitare canem dormientem: canem inquam: in ea natum patria: ubi et inuenta ars fuit rhetorica: et ubi ceterarum disciplinarum fontes scatere sepe cooptum est. Nec dubito multo plus fellis: veneni que lacessitum emittere posse quam mellis tranquillum detinere. Desinat igitur aliquis blaxterare: ruderemque: atque virum innocentissimum indigne mordere. quod si faciet honestati: honori que suo consulere dabuntque mihi silendi occasionem. Sin autem temere pseuerabunt: tantum toxicum quantum vix tota thessalia emittit: pro tali amico euomam. Vale. d. iij

Cataldus didaco souse. S.

Quantū tu didace mi: laboras die: noctuqz: tantū ipse dies ac noctes quiesco. Tu plerūqz causa mea doles: ego autē cōtra causa mea plurimū gaudeo. Tu interdū p tua in me singulari beniuolētia tristaris: ego vero rideo et irrideo. Tu modo eques: modo pedes: huc atqz illuc anxius vagaris: Ipse autē in pluteo libros voluēs: ociosus maneo. Amicus ille noster natura mortuus est. ego ratiōe quā nosti: mortuus quoqz sum: tu: quā tantā p me capis molestiā: multo magis mortuus videris: ob quē ai tu in me feruorē fidēqz admirabilē: si casu aliquo reuiuiscerē: nescio mihi ne an tibi plus deberē. Sed si tu me excitare nō posses: et mortuus penitus iacerē: hoc fieret vt natura mortuus p leticia reuiuisceret. Quare cū tu effectū sortit: vni vitā: alteri mortē dares: noli tātope laborare: sed sine omnia suo vento nauigare. Erunt fortasse secundiora sponte sua: flamina: quā aliquo inuocante: adiuuanteqz: sint nobis profutura. Vale.

Cataldus rodozico philosopho: ac regio medico. S.

Quanta voluptate afficio: quā inuictissimi regis gratiā iniui: deū immortalē testor. ego enī expromere nō possem. ac tāto magis gaudeo: quā amicitia tuā mihi cōciliaui. quā breui inter nos maximā futurā esse cōfido. Accedit pterea ad hāc leticiā meā futurozū operuz cōfectio. que tū ex reb' ante actis: tū ex v'eturis et magna: et ampla: memoratuqz dignissima: approbāte deo: fore existimam. Verū nō nihil angor: et mecū indignor: dū me a regijs satellitib' seu hospitiozū datorib' lēte: negligēterqz nō dicā inique: tractari video. At dices mihi: talē in habēdis hospitij morā eque oibus fieri. fateor. Sed in re mea nō mihi videt' mora: sed ois penit' cessatio. vt nō sit amplius mihi sup tali receptaculo cogitandū: sed in mōte (quē admodū egi antehac) cōmorādū. Nec dubito si virt' ac bonarū disciplinarū vis ab istis cognosceret: lōge benigni' tractaremur. Talē enī vnū quēqz natura genuit: vt bonū cognitū amet et magnificiat. Et clarozū hominū ingenia: vt dilecta: atqz estimata crescūt: ita neglecta et contempta decrescūt. Omittovirgiliū: horatiū: ciceronē: quintilianū: ceterosqz poetas: atqz oratores veteres: quozū auctoritas magnis fautorib' vna cū doctrina ampliatā est. Quid dicem' de recētiorib': laurētio valla: ioāne tortellio: antonio panhormita siculo: leonardo aretino: et francisco philelpho: quozū aliq' sub pōtificib': aliq' sub regib' claruerūt. Quid nisi pōtificū: regūqz gratia ac liberalitas illos extulit: et ad maximas rerū lucubratiōes excitauit. Ideo vt erecti ipsi eos quoqz p quos erecti fuerāt: claris opibus subleuarēt. eternosqz facerēt. Ego autē: et si illis etate: opibusqz inferior sū: nō tamē ingenio rerūqz inuētione: ac peritia inferiorē me reputo. Vna spes solat' me tantā virtutē nō posse diu latere. Atqz eā (licet lateat) se ipsa cōtentā esse. Fero ni

21
hilo min^o equo aīo hec oīa: ⁊ grauiora regis causa pferrez. Quā ob rem si
⁊ tutū ac dignitatū mearū rationē hēre nolūt: saltē ipsi^o regis honori volūta
tiqz satisfaciāt: quē qdē nō male: s; bñ de me iterdū cogitare existimo. vale

¶ Joannes portugalie rex henrico regi anglie. S.

Nemini mirū videri debet: si p familiarib^o: domesticisqz nostris tā
solliciti existim^o. dū eos ab iniquorū: prauorūqz hoīm iniuria de
fendim^o. Et quē admodū ab his nulli iniuriā inferri pmittim^o: ita
ab alijs ī ipsos cōmitti (quo ad poterim^o) nō sinem^o. Elgūt iā ann^o ⁊ vltra: q^o
mercatores quidā anglici sub p̄textu ius suū recuperādi (qd falso se habere
asserēbāt) nauē ioannis ferdinādi souse generosi ac familiaris nostri occu
parūt. iñā dū ei^o nauis magister ī ciuitate londini cū nauē tuto iageret: da
ta occasiōe: ipetratoqz gubernatoris fauore nauē eā vsurparūt. quāqz pru
dēs magistrat^o nō tā facile: nisi veritatē instruct^o: eo pacto se gerere debuit.
Si quid enī a nostris fuerat in illos antea cōmissuz: debuissent ad nos (vt
fas erat) venire. nec fuisset illis a nobis vlla iusticie pars denegata. Verū
q̄ facta sunt: quin facta sint fieri nō potest. reparari tamē ⁊ istaurari possunt
Et qd ampli^o momētū: ⁊ damni est: dū extra lares pprios ius suū queritās
vaga: lōge pene maiores expensas fecit. iñogam^o itaqz maiestatē tuā: vt
data fideiussōe stādī iuri corā nobis: iudicibusqz nostris vsurpatā nauē ve
ro dño restitui mādes. qd nō solū erit equū ⁊ iustū: sed nobis quoqz q̄ gra
tissimū. sicqz amicitie nostre officio cumulate satisfactū gaudebim^o. Quā
quidem: qualis hacten^o a superioribus nostris integra: sinceraqz seruata
semper fuit: talem a nobis posthac seruari vsquequaqz studeamus. Vale.

¶ Joannes portugalie rex: gubernatori londini. S.

Non dubitam^o etiā a prudentiorib^o viris aliqua cōmitti: q̄ merito
corrigi: emēdariqz possint. idqz cōtingit falsa aduersarij expositio
ne. q̄ plerūqz vt rem suā peragāt: fas ⁊ nefas iudicē instruūt. Sed
huiusmodi calliditati ab eodē facile occurri potest. Accepim^o a ioanne fer
dinādo souisa generoso ac familiari nostro iussu tuo nauē quādā fuisse istic
sibi detentā. atqz id efflagitantib^o quibusdā mercatorib^o anglicis factū est
qui ab illis lesos se in negotijs suis hic vlyrbone falso te informarant. Qd
totū inique: prauēqz explicatū esse audim^o. iñec prudētes: sapiētesqz magi
stratus ad rerū detentiōes temere venire debēt: nisi maxis causis: vrgētib^o
qz rationib^o impulsī fuerint. nihilo min^o nō tantū prudētie tue ascribimus:
quātū aduersariorū malicie attribuim^o. quo fiet: vt cōperta veritate inanēs
⁊ mēdaces iudicēt. iñdetim^o igitur p has: vt qd suū est illi reddi iubeas. Et
p̄stita a ferdinādo nostro standī iuri fideiussione nauē restitui cures. iñon
enī dubitēt aduersarij si qd iuris cū eo habēt a nobis denegādū esse. Equā
lāce oēs vros tractabim^o: ac si nostri essent. Et qz diffusi^o ad serenissimū re
gē vestrū de re hac scripsim^o finē p̄sentib^o iponim^o. Vale. D iiii

sunt refertissimi. Omitto lactantiū: hilarīū: cyprianū: et similes viros facundissimos. quibus omnibus tantū lingua latina cōtulit. vt qualescunq; fuerint: qui certe maximi optimiq; fuerunt: absq; his fieri nō potuissent facultatibus. Quis est enī tā excellens litteratus: qui si lingua careat latina nō sit cecus? Es philosophus: sine illa per caliginosum aerem ambulas. Es theologus et omnibus artibus imbutus: sine amica illa mutū te et cōfusuz tua etiā confessione nō negabis. Fateor posse quempiā sine dicendi arte in omni disciplinarū genere: doctū fieri. Sed quia nihil vel inepte scribendo nō relinquit vllā de se posteris memoriā: vna cū corpore extinguet. Arbor erit sterilis. que et si aliquā spatiantibus potest vmbra[m] prebere: nō tamen fructum. Sed expugnem⁹ in primis istos ex ea precipue parte: qua se maxime cautos tutosq; esse arbitrant. deinde aggrediemur ex altera. que nullo quantūvis instructo exercitu: nullisq; cataphrattis equitibus: bellorumq; tormentis offendi potest: vt a macerata turri caput nunq̄ emeruros strenue deiciamus. Dicunt propterea poetas legi nō debere: quia ad libidinē incitant hominū mentes: dū lasciuia amatoriq; proferūt verba (quasi nemo alius libidinofus sit: nisi qui poetis operā dederit) Qui hoc sentit: non videtur mihi poetā preter eū qui immodeste aliquid de amoribus scripserit: lectitasse. Et inter mille graues auctores: vnu[m] eligit. quo ignorantia suā protegat. vt plenissimū rosetū ingressus inter rosarū milia vnā vellit: quā olfaciat: spinā: vel qui ex multifructifero pomario viride tātū gustat sorbū quanq̄ nullus poetarū est tam malus qui si recte intelligatur: nō optimus cōperiat: et ad multarū reruz cognitionē et ad vite institutionē aptissim⁹ Et satyri licet pudibunda quedā nuncient: omnia tamē ad vite emendationem: correptionēq; diriguntur. Nam et apostoli sanctiq; doctores: tū publice cōcionando: tum priuatim scribēdo multa nefanda: reprehēdēdi causa: protulerūt. Et nihilomin⁹ a catholicis salutifera leguntur: audiūtur ediscūtur. Ipsorūq; euangeliorū aliqua: quibus nihil sancti⁹: perfectiusq; habemus quibusdam in locis turpib⁹ sunt tincta verbis. Et primo conflictu sanctorū theologorū armis cōtra istos p̄grediamur. nā poetas: oratores: philosophosq; gētiles: etiā christianos: ipsuz ante alios: hieronymū ab angelo correptū tanq̄ suspectos silentio pretereamus. Audiam⁹ augustinus qui ante dei tribunal nō fuit pro latinis litteris flagello cesus libro primo de ciuitate dei dicentē. Nampe apud virgiliū: quē propterea paruuli legūt: vt videlicet poeta magnus: oīmq; preclarissimus atq; optim⁹ teneris ebibitus annis nō facile obliuione possit aboleri. scdm illud horatii. Quo: semel est imbuta recens: seruabit odorē Testa diu. Cōsidera verba augustini obsecro: vir romane quicunq; es in laudē virgilij prolata: cōtra eui nostri litteraticulos. qui tū inuidia perciti: nō rerū inscicia coacti tam sublimē vatē

quotidie pene insolentissime: impiissimeq; laniat. quod facientes manifestissime declarant se. hunc sanctum doctorem non vidisse: aut vidisse quidem: verum minime intellexisse. quod si viderint et intellexerint: multo grauiori digni sunt supplicio. dum tam nefarie veritatem ipsam coterunt: deprimunt: et suffocant. Unde non minus acute quam sapienter istorum miserabilem insaniam duobus exemplis. superioribus diebus reprobasti: ex tempore interloquendum a te adductis. quorum alterum fuit. Adauri qua causa christiano nomini infensi: inimiciq; sunt acerrimi. quia praeue secte non nostrae sanctissime sunt fidei. ita qui poetis oratoribusq; aduersant: non ut latini inter latinos: sed barbari abiectiq; conperiunt. Alterum exemplum. qui in aliquo intrare debet palatium: non clausis: sed apertis valuis intrabit. talis est eloquentia. quae ad omne artium: scientiarumq; studium ianua est certissima. De qua re cum longa esset disceptatio per sanctorum patrum decreta decisum est ad sacre pagine intelligentiam: seculares litteras ac poetas sacerdotibus legendos esse. nam de seculi hominibus non dubitatur. quae res diffusissime tricesima septima. D. tractatur. vbi multe poetarum inseruntur auctoritates Et de con. di. quinta. Irridet horatius appetitum ciborum: qui consumpti relinquunt penitentiam. Expositor intelligit hoc fuisse in epistola ad lollium ab horatio dictum. Sperne voluptates: nocet empta dolore voluptas. non in hac epistola horatius illud intellexit: salua eius peritia: sed in secundo sermonum libro in satyra. Que virtus et quanta bono sit viuere paruo. vbi ciborum consumpti varietatem tanquam nimis nocentem reprehendit. Et paulo post de quotidianis operibus monachorum: hic pulcherrimorum versuum spectator assistas. Ecce supercilio cliuosi tramitis vndam Elicit: illa cadens raucum per leuia murmur Sara ciet: scatebrisq; arenis temperat arua. quae carmina virgilij sunt. primo georg. libro. quae due auctoritates licet sint per hieronymum adductae: deserunt tamen hieronymi esse: ex quo a sanctis patribus approbate: praedictis inseruntur decretis. Nam commemoro quae in iure civili pro poetis facientia conperio dicta. quale est illud impatoris: homerum omnis virtutis patrem appellatis. Et poete dictum tanquam moralis philosophi valet et seruatur in iure. Taceo etiam quam optime magnus basilus et complures alij (propter memoratos) de poetis sentiant. Quod autem marcus tullius dicat secundo tuscul. questi. libro: fuisse illos a platone de ciuitate: quam fingebat deiectos: nemo prudens moueri debet. quoniam non ex iudicio: sed ex comodo suo cicero illud protulit. Nam idem homo non dicam diuersis temporibus: sed eadem hora: eodem momento in diuersos mentis habitus mutabitur. modo letus: modo tristis: nunc blandus: nunc iratus pro temporum: rerumq; conditione. qualis eo ipso loco cicero contra poetas insurgit. Nam cum tractaret de dolore: et eum ad animorum informationem: roboracionemq; malum esse omnino negaret: et sophocles grecus tragicus herculem virum fortem introduxisset gementem: plorantemq; muliebriter: ob indutam tuni

cam sanguine centauri tincta: a deianira missam: et eschilus ite grecus pro
metheum caucaso alligatum miserrimos emittere eiulat fecisset: excandescit ci
cero ex psone sue dignitate dicēs Sed vides ne quod mali afferat poete: lamē
tantes inducūt fortissimos viros. Adollūt aios nostros. Sed quid poetis
irascimur? Virtutis magistri philosophi inuēti sunt: qui summū malū do
lorē dicerēt. Recte igitur a platone deiciuntur ex ea ciuitate: quā finxit ille: cuius
mores optimos et optimū rei pu. statū exqueret. Deiecit plato turpes poe
tas: quales erāt greculi quidā. At homerū nō eiecit plato: cuius poesis tota
est virtutis cōmentatio. Nō eiecisset virgiliū: horatiū: ouidiū: et cōplures
alios. quos oēs vsqz a redēptoris nostri aduentu rerū parens natura emi
nētissimos in lucē edidit. pter paucos admodū comicos. Et cicero ipse fuit
poetarū studiosissim⁹. vt sparsim plerisqz in locis aptissime ostēdit. Aliter
in oratiōe pro archia poeta: aliter hic locut⁹ est. Et forte doluit: nō habuisse
illā in carmine venā: qua in libera floruit oratione. Et vt dicā: quod mea asse
qui ibecillitate possum: Quelibet artes: et quilibet scientie suos habēt terminos
Sola oratoria facultas oīm artū: oīmque scientiarū est termin⁹. Nec quis
adeo erit rationis expers: qui inficiaseat: poetā supra hominē et infra deū
esse: vt ipse met cicero eiusdē operis libro primo sentit. cuius verba sunt hec
Quod si in hoc mūdo fieri sine deo nō potest: ne in sphaera quidē eos mot⁹
archimedes sine diuino ingenio potuisset imitari. Ad ihī vero ne hec qui
dē notiora et illustriora vi diuina carere videntur. vt ego aut poetā graue ple
nūque carmē sine celestis aliquo mētis instinctu putem fundere: aut eloquē
tiā maiore quadā vi fluere: abundantē sonantibus verbis: vberibusque sentē
tijs. Sed hec ad poetas approbādos sint satis. pro oratore ab istis oppres
so quid dicā nō habeo. et si quicquid haberē nō ausim promere. Siquidē de⁹
ipse qui est veritas: oīm patronorū optim⁹: patron⁹ semp astat. Solūmo
do oratoris nomine se cōuinci: cōfundiqz pmittere isti deberēt. Nam ex quo
viuitur in terris: oīm philosophorū: et imponētū rebus nomina sententia
fuit. vt qui aliquid memoratu dignū excogitaret: ederetque solutis: vlt nō so
lutis pedibus: diceret orator: et actio ipsa ab eodē auctore in ordinē suum re
ducta: appellaret oratio. quibus duabus rebus nihil potest esse sublimi⁹. Nam
orare nō est aliud quā pces ad deū fundere placādi: vlt cōciliandi gratia. que
res nos deo cōiungit: et acceptos reddit. et filius orauit patrē. quod duo verba
in hūc vsqz diē durant: et ad extremā iudicij finē sunt duratura. quod nec sum
mis philosophis: nec theologis: nec iuriscōsultis in tanto tēporū spacio ni
si solis dicēdi peritis datū est. Et his oib: clarissima luce clarius apparet
poetas nō ppterea nō legi: quod ad libidinē incitent: sed quod non sint digni: vt
ab hebetibus rudibusque: quales isti sunt: legantur. nam si quod asserūt: verum
esset: libidinosum et cōtamina⁹ i dicerem⁹ fuisse hieronymū: augustinum

55
paulū: ⁊ tot celibes: qui poetarū fuerūt studiosissimi. Et quicūq; latini elo
qui politia: elegantiaq; fuerit aspernatus: licet in ceteris doctissim⁹ sit: non
tamē litterat⁹: sed litat⁹ honestissime dicet. Et qd̄ de latina: idem de greca
quoq; facundia sentio. Tandē ne te pluribus demorer amplissime pnceps
sine hac facultate nihil boni ad humane vite vsum: ⁊ ad aie salutē habere
mus. nō theologia: nō leges: nō pōtificiū ius: nō deniq; breuiariū ipsū quo
quotidie dei sacerdotes recitāt Tu itaq; tuos liberos his artib⁹ istitui pru
dētissime facis: q̄ vix tricesimū ⁊ sextū attingis annū: ⁊ tāta i aphaica cōfeci
sti maurozū stragē: quātā hannibal ipse in europā traiciēs nunq̄ fecit. nec
tu regio sanguini: sed soli virtuti cōfidis. Deus tibi fauet: qz iustus ⁊ pius
viuis: ⁊ in magnū premiū sapientissimā ac modestissimā mariā frerā tibi
iunxit vxorem. ex qua duos bis: omnes quidē elegantissimos habes filios
cōmode: decēterq; partitos. inter mares tres vna residet femella. Et cum
semper p fide cesarissime te gesseris: nūc pro latina lingua aliquādo insur
ge: ⁊ latrantes tua sola taciturnitate coge obmutescere. quod si opere pre
stabis |deo| ⁊ vtriq; hesperie: bonisq; omnibus: eris carissimus. Sin ad
uersus sycophantas animū demittes: aut contempta regia cynicus: aut re
licto parnaaso castalioq;: sardanapali fiam verus imitator. Vale.

Comes alcotini valentino fernando morauo. S.

Dacet mihi ista tua imprimēdi ars supra modū q̄q̄ germanitatē
quādam sapiat: q̄ multo esset elegantior ⁊ melior: si tuis nō tantū
cōfideres alūnis. posterī vero nō in illos: s; in te virū peritū omnē
culpā trāfferēt. Ad ea q̄ petis iprimēda: inculta sunt nimis adhuc ⁊ rudia:
nec tāto digna nomie. s; meozū loco pauca qd̄a mitto. q̄ a cataldo pcepto
re nro supio:ib⁹ ānis ipetraui. tuo vttere arbitrio. ego iā sū vsus meo. vale.
Impressum vlyrbone: anno a partu virginis millesimo
quingentesimo. mense february. die vicesimo primo.

1500

Faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the page. The text is arranged in several paragraphs and is difficult to decipher due to its low contrast and the age of the paper.

